

ne også forsøgte at bombe minister Gunnar Larsens private flyveplads i Ry ved Silkeborg, da man konstaterede, at denne også blev anvendt af tyske transportfly. Carsten Petersen gennemgår disse britiske angreb og påviser, at resultaterne af disse første britiske bombeangreb mod landfaste mål ikke stod mål med anstrengelserne.

Carsten Petersen har udført et grundigt research-arbejde og øser af både primære og sekundære kilder. Han går til værks på det rent operative plan med en pertentlig detaljerethed, som meget ofte overdrives. Tekniske detaljer omkring fly- og bombetyper, flys serienumre, kode, og besætningernes navne, grader og funktioner gøres i sig selv til en væsentlig undersøgelsesgenstand. Ligeledes fyger det med indforståede forkortelser, især tyske betegnelser, som aldrig bliver forklaret, og som derfor efterlader alle andre end udprægede specialister hjælpeløse og anmelderen direkte irriteret. Alle disse detaljer og forkortelser tynger fremstillingen og er oftest temmelig irrelevante fra et historisk synspunkt. Derimod savnes i høj grad forsøg på sammenfattende analyser af overordnede politiske/militære bevæggrunde og konsekvenser, som ville kunne perspektivere det rent operative. I betragtning af Carsten Petersens ambitionsniveau, hans vægt på detaljerede oplysninger og kildenære stil er bogens væsentligste mangel, at der ingen noter er. Det svækker naturligvis bogens dokumentationskraft alvorligt. Det rækker ikke blot at anføre, at man har anvendt kildemateriale fra danske, tyske og britiske arkiver. For anmelderen var det således stærkt irriterende ikke altid at være istand til at afgøre, om forfatteren trækker på publiceret materiale, som udgør en vægtig del af kildegrundlaget, eller på jomfrueligt kildemateriale.

Der er ingen tvivl om, at Carsten Pe-

ttersens bog har fundet et publikum, men for begyndere er den bestemt ikke.

Henrik Skov Kristensen

Den Danske Brigadeforening (DAN FORCE): *Den danske Brigade i Sverige 1943-1945. Udgivet i anledning af 40 året for befrielsen og Brigadens hjemkomst.* (Samlerens forlag, 1985). 60 s. ill., 40,- kr.

Forud for den fredelige landsætning af Den danske Brigade 5. maj 1945, var truffet beslutninger i højere vestallierede, svenske og danske politiske/militære cirkler, der nok kunne have demoraliseret en og anden kampivrig brigader, som efter måneders træning i en øde forlægnings i Sverige havde set frem til at yde sit bidrag til Danmarks befrielse. Den Danske Brigadeforening har i anledning af 40 året for befrielsen og for Brigadens hjemkomst fået militærhistorikeren Oberstløjtnant K. V. Nielsen til at udrede de spegede og ofte modsætningsfyldte danske, svenske og allierede tråde omkring Brigadens oprettelse, kommandoforhold og anvendelse for herved at placere denne enhed på ca. 5000 mand inden for rammerne af den danske modstandsbevægelse.

Bogen, eller om man vil, hæftet, bringer intet opsigtsvækkende nyt, men er en prisværdig koncis, velskrevet og kompetent sammenfatning af i al væsentlighed allerede publiceret materiale. K. V. Niensens noter afslører tre hovedkilder: Jørgen Hæstrups »Hemmelig Alliance«, Palle Roslyng-Jensens »Værnenes politik- politikernes værn« og en svensk disputats, Ulf Torells »Hjælp til Danmark« (1973). Disse er blot tre titler i en kommenteret kildeoversigt, som synes noget nær komplet, og som derfor vil kunne give gode tips til den, som måtte ønske mere detaljerede oplysninger, eller som måtte ønske andre facetter af Brigadens historie belyst.

Nærværende fremstilling koncentrerer sig om at beskrive danske, svenske og vestallierede initiativer, motiver og beslutninger fra tanken om etablering af en dansk lejr for flygtninge i Sverige født af Ebbe Munck i maj 1943 over oprettelsen af en decideret militær enhed, DAN FORCE, nominelt under SHAEFs kommando, i efteråret 1944, til Brigadens indsættelse 5. maj 1945. Under indtryk af tyskernes svigtende krigslykke pågik denne udvikling med svenskernes – ganske vist stiltiende – accept. Af hensyn til statsretlige konventioner var Brigaden dog officielt en »politistyrke«.

Ud over K. V. Niensens udredning rummer bogen en skematisk oversigt, udfærdiget af Oberst Jersig, over officerer, officianter og faste befalingsmænd af reserven, som var tjenestegørende i Brigaden ved hjemkomsten 5. maj 1945.

Henrik Skov Kristensen

Lars Møller og Anette Wiborg: *Den gang under besættelsen – ubekvemme historier om en splittet nation*. (Københavns Bogforlag, 1985). 203 s., 148,- kr.

Bogen er en slags jubilæumsbog, nærmest en samling essays – 16 ialt – skrevet af faghistorikere og andre, hvis fælles platform er opfattelsen af politikerne i rollen som Store Stygge Ulv. De fleste er sammendrag af tidligere publikationer og rummer intet nyt. En undtagelse er dog måske Henning Tjørnehøjs lille artikel om Højgaardkredsen i 1940, som vel i hovedsagen gentager, hvad den parlamentariske kommission i sin tid nåede frem til, men dog peger på et emne, der ikke tidligere har været selvstændigt behandlet, omend vigtige dele er indgået i Henrik S. Nissens »1940«, en bog forfatteren åbenbart ikke kender.

Alt i alt er det forstemmende at måtte

konstatere, at denne bogs hovedsynspunkter egentlig placerer den i perioden 1945-50. Hvor den samtidshistoriske forskning møder så fastlåste synspunkter, er den magtesløs.

Henning Poulsen

Claus Bryld og Steen Weidemann: *Retsopgøret 40 år efter. RUC-symposium 1985*. (Roskilde Universitetscenter 1986). 193 s., 80,- kr.

Blandt de 10 aftrykte indledninger er der en enkelt, der rummer noget nyt. Litteraturhistorikeren Søren Schou har på få sider tegnet et nuanceret og troværdigt billede af bevidsthedsudviklingen blandt dem, der blev dømt under retsopgøret – med skyldig afstandstagen til sandhedsværdien i deres forestillinger. Dette studium vil forhåbentlig blive publiceret i en mere detaljeret og dokumenteret form.

For hovedparten af de øvrige indlæg gælder, at problemstillingen er mere moralsk end videnskabelig, og at de resumerer ældre arbejder og synspunkter. Det virker besynderligt 40 år efter stadig at finde befrielsesårets karakteristiske ophidselsesniveau og djævleteorier repræsenteret på konferencen. Havde det ikke været mere relevant, om man havde forsøgt at analysere dem?

Henning Poulsen

Socialisme på dansk – SF gennem 25 år. (SP-forlaget, Århus, 1984). 215 s., 130,- kr.

Bogen indeholder 19 bidrag, der belyser partiets historie og aktuelle situation omkring 25 års jubilæet i februar 1984. De fleste bidrag er interviews og erindringer, så der er mere tale om et kilde-skrift end en fremstilling af partiets historie. De fleste af bidragene koncentrerer sig om at belyse SF's hamskifte i årene 1973-78, hvor partiet i udfordrin-